

СТАНОВИЩЕ

НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА: „ОТ ТЕОРИЯТА НА
КОМУНИКАЦИЯТА КЪМ СОЦИАЛНАТА НАУКА“

С АВТОР ПЛАМЕН КИРОВ ИВАНОВ

ЗА ПРИДОБИВАНЕ НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР НА НАУКИТЕ“
В ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ
И ПРАВНИ НАУКИ, ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3. 4.
СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ, НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ „ОРГАНИЗАЦИЯ
И УРАВЛЕНИЕ ИЗВЪН СФЕРАТА НА МАТЕРИАЛНОТО
ПРОИЗВОДСТВО (СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ)“
ОТ ПРОФ. Д.И.Н. ГЕОРГИ ВЕЛКОВ КОЛЕВ

Предложеният ми за становище дисертационен труд отговаря на изискванията на научен труд с такъв характер и разглежда изключително актуален проблем на съвременното общество.

Съдържанието включва: увод, две глави, изводи, литература. Цитирани са 203 източника на чужд и български език.

В увода е обоснована концепцията за комуникацията. Интересът към разглеждането на комуникацията от теоретико-познавателна гледна точка е свързан преди всичко с извънредната многозначителност, а също и с дисциплинараната неяснота на самото понятие комуникация. Актуалността на темата произтича от необходимостта да се обрисуват общите рамки за понятийна концептуализация на този феномен, което представлява обща философска и теоретично-познавателна задача. Особеният интерес към изследването на съвременните типове комуникация произтича от особеното значение, което придобива *неуспешната комуникация*. Това явление може да се разглежда като някакъв глобален проблем на съвременното общество, което е изградено от комуникативни граници: расови, джендър, възрастови, културни, политически, религиозни, езикови и още много други. Трудностите за преодоляването им, които произтичат поради неразбирането, водят до отклонения в предлаганите начини за общуване, но не на последно място те се разглеждат и като причини за социалните конфликти, като пренятствия на пътищата за транслиране и дифузия на знанията, като фиаско на програмите за интеграция и социализация на културните малцинства. Основна ключова актуалност и интерес представлява разработването и експликацията на собственото *теоретико-познавателно съдържание* на комуникацията, както и реконструкцията на вписването на комуникативната проблематика в историята и развитието на философските и социалните, но преди всичко на

епистемологичните идеи и концепции. В дисертационния труд става дума за символичните аспекти на живата комуникация, за осъществяващата се в наше време комуникация между изчислителните машини и компютрите, за загадъчния онтологичен и епистемологичен статус на програмите и алгоритмите, които кодират и декодират осмислянето на реакциите на входните сигнали, но очевидно не „се преживяват” от машините (като някакъв аналог на съзнанието) във вид на осмислени преживявания.

В този смисъл актуалността на експликацията на епистемологичното съдържание на понятието комуникация се оказва свързана с някои аспекти на човешкото познание като адекватността на *разбирането* на изказванията на другия. Посочено е, че проблемът комуникация е свързан с принципно двояката цел на всяка комуникация, основава се върху важните епистемологични различия на *знанието/незнанието*. Посочено е, че комуникацията се раздвоява на когнитивно общуване и нормативно общуване, но не по-малко като цяло остава изоморфен процес на познанието.

В дисертационния труд са разгледани възможностите за създаването на теории за комуникация, които се базират върху междудисциплинарен фундамент. Традиционните подходи за анализ на комуникацията се опират основно върху социално-философските, социологическите и историко-етнологическите основи. Особено място в дисертацията заема диагностиката на понятието комуникация в неговия епистемологичен смисъл.

На базата на краткия исторически обзор за разработването на понятието *комуникация* авторът твърди, че комуникацията притежава изключително сложен мултидисциплинарен характер.

В глава първа докторантът разглежда понятието за формите и начините на комуникация като основа на теорията на комуникативните системи, комуникативното разпространение на знанията – език и писменост. Представя оста *знание /незнание* като ос за комуникативна диференциация. Посочва телекомуникативните черти на съвременното общество.

В глава втора авторът представя истината като медиум за комуникативно наблюдение и нейния генезис върху ценностните нагласи и отделя специално внимание на социалната истина. Социалността на знанието и възможностите за неговото определяне, теоретичните форми на социалното знание, научното знание в индивидуална и в системно-комуникативна перспектива прецизно са описани в тази глава.

Всичко това в сложно и синтетично разглеждане на гносеологичното съдържание на концепцията за комуникация дава възможност на автора да формулира социосистемологична теза за специалната връзка на комуникативните стратегии, както в ежедневието комуникация, така и в научните дискусии. Решавайки казуса *комуникация-знание-социална наука* докторантът прави извода, че концепциите за комуникативните медии и форми трябва да се разглеждат като методологически инструменти за анализ на познанието и комуникацията и да служат като основа за системно-комуникативната теория като цяло. Анализът на оформянето на комуникативните медии според него се използва като теоретичен ресурс на социалната теория, тъй като позволява обществата да се класифицират според медийно - комуникативните си характеристики.

Комуникацията в настоящия труд е разглеждана в измервателен контекст, т.е. тя се дефинира в пространствено - времевите, субектните, колективно-личностните измерения, които формират хиперпространството на комуникацията. Обосновано е, че разбирането в научната комуникация, както и разбирането във всички други форми и комуникационни системи се определя двукратно. От една страна, разбирането и взаимното разбиране се осигурява чрез апелации към свойствата на обектите, които сякаш налагат взаимно съгласие за тях, т.е. обективно измерване на научната комуникация. От друга страна, науката остава комуникативна система и всяко научно предложение или публикация може да бъде интерпретирано като предложение за обсъждане, като израз на намеренията на изследователите, като реализация на техните амбициозни идеи и стремеж към научен успех. От това следва, че изборът на теории и техните интерпретации до голяма степен зависи от разликата в ориентационните наблюдателни перспективи на участниците в научната комуникация. Разглеждайки казуса *комуникация-знание-социална наука*, авторът прави извода, че системно-комуникативният подход позволява да се установят връзки и разлики между нивата на емпирично наблюдение и теоретични променливи в социалната теория. Тази разлика в нивата показва значителни разлики от организацията на научното познание в разработени физически дисциплини, което изисква намаляване на закономерностите на феноменалното ниво, до скритите микротеоретични зависимости между променливи. В социалната теория редуцията до незабележима теоретична и хипотетична реалност, изглежда допълнена от реконструкция на възникващите ефекти на комуникацията на макрониво. Системно - комуникативният подход освен това прави възможни установяването на връзки и различия между нивата на емпиричното наблюдение и теоретичните промени в социалните теории. Това преминаване между различните нива показва съществените различия от организирането на научното знание и развитието (физическото) на дисциплините, което

изисква редукция в регулярността на феноменално ниво към скрито микрониво (теоретично) за зависимостите между променливите.

Основните научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд са:

1. Разкрити са ключовите параметри на комуникацията в контекста на историята и съвременното.
2. В дисертационния труд въз основа на прецизен анализ е доказано, че няма конкретен документ, който да третира проблемите на съвременната комуникация и мястото ѝ в социалната наука.
3. Предложен е подробен исторически преглед на понятията „комуникация“, „истина“, „знание“.
4. Обосновано авторът препоръчва широко обсъждане на възможностите на комуникацията за изграждане на висококвалифицирани специалисти в областта на социалната работа.
5. Предлаганата за първи път концепция за мястото на комуникацията в социалната наука е съществен принос в развитието на социалните дейности в съвременното общество.
6. Намерена е релацията „комуникация – знание- социална наука“.
7. Доказано е, че познаването на теорията на комуникацията е гаранция за ефективно разпространение на знанията в социалната сфера
8. На базата на направения от автора анализ комуникацията се тълкува като раздвояваща се на когнитивно общуване и нормативно общуване, т.е. като конструктивно-изоморфен процес на познанието, доколкото винаги е *рационален избор* (и в този смисъл е *познание*) между субективното и обективното тълкуване на едно или друго съобщение, т.е. *рационален избор* между интерпретациите на изказванията, насочен към поддържането на сплотеността (съобщаване на известното) и интерпретирането на изказванията като насоченост на съобщението към повото и неизвестното.
9. Обоснована е тезата, че познавателните процеси и процесите на наблюдението могат да се осъществяват не само в рамките на класическата комуникация между хората и когнитивните процеси – индивидуалните възприятия и мислене на всеки отделен човек, но и чрез способността да се намира израз в „поведението“ на най-различните видове.

Проф. д-р Пламен Иванов е докторант с изключително висока квалификация. Завършил е специалност „Социални дейности“ със специализация „Психология“. Притежава магистърска степен по Туризъм. Доктор е по Теория на възпитанието и дидактика (Социална работа). Владее руски и английски езици. Има професионални умения в областта на социалната работа, машинознанието, социалното прогнозиране. Доцент е по Теория на възпитанието и дидактика (Социална работа) от 2012 г. до 2016 г. От 2017 г. е професор по област на висше образование 3. Социални,

стопански и правни науки, професионално направление 3.4. Социални дейности. Отличава се с бърза адаптивност към професионалната среда, умения за решаване на конфликти, прецизност при изпълнение на поставените задачи, умения за работа в екип. В пряката си работа прилага съвременни методи и подходи. Притежава ерудиция и педагогически умения, които го правят уважаван от студентите преподавател. Проф. Иванов е участвал в 8 международни и национални проекти, както и в 7 вътрешноуниверситетски проекти.

Член е на Съюза на учените в България, на Българската асоциация за образование по социална работа, на Българската асоциация по туризъм и отдих, както и на Съюза на социалните предприемачи.

Дисертационният труд и авторефератът отговарят на изискванията за такива трудове.

Докторантът покрива наукометричните изисквания за научна степен „доктор на науките”.

Представената дисертация представя докторанта като компетентен и прецизен научен работник, с висока квалификация и доказана компетентност в професионалната му дейност.

В заключение убедено препоръчвам на многоуважаваното научно жури да гласува положително и предложи на ФС на ПФ на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски” на докторанта **ПЛАМЕН ИВАНОВ** да се присъди научната степен „доктор на науките”, в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.4. Социални дейности, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство” (Социални дейности”).

Дата: 02.08.2021 г.

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

(Проф. д.и.н. Г. Колев)

